

PDW: Mowa nienawiści w przestrzeni publicznej - opis przedmiotu

Informacje ogólne	
Nazwa przedmiotu	PDW: Mowa nienawiści w przestrzeni publicznej
Kod przedmiotu	09.0-WH-FGP-MNw PP-S19
Wydział	Wydział Humanistyczny
Kierunek	Dziennikarstwo i komunikacja społeczna
Profil	ogólnoakademicki
Rodzaj studiów	pierwszego stopnia
Semestr rozpoczęcia	semestr zimowy 2020/2021

Informacje o przedmiocie	
Semestr	6
Liczba punktów ECTS do zdobycia	2
Typ przedmiotu	obieralny
Język nauczania	polski
Sylabus opracował	dr hab. Magdalena Hawrysz, prof. UZ

Formy zajęć					
Forma zajęć	Liczba godzin w semestrze (stacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (stacjonarne)	Liczba godzin w semestrze (niestacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (niestacjonarne)	Forma zaliczenia
Ćwiczenia	30	2	-	-	Zaliczenie na ocenę

Cel przedmiotu

Na zajęciach będą realizowane dwa cele. Po pierwsze – opis językowych mechanizmów mowy nienawiści, którą będzie się rozumieć szeroko, tzn. jako wszelkie wypowiedzi łączące, poniżające i dyskryminujące ze względu na płeć, wiek, orientację seksualną, przekonania polityczne, wyznanie, narodowość, rasę, niepełnosprawność. W tym obszarze zajęcia mają uświadomić, że słowna przemoc, tak silnie obecna we współczesnym życiu publicznym, sięga korzeniami głęboko w językowo-kulturową przeszłość. Drugim celem będzie uwrażliwienie studentów na wszelkie przejawy mowy nienawiści oraz uświadomienie pozajęzykowych skutków stosowania agresji werbalnej oraz wagi językowych zachowań etycznych. Badaniem zostaną objęte różnorodne teksty (publicystyka, debaty polityczne, wpisy na forach internetowych, reformacyjna polemika religijna), co pozwoli dotrzeć do przyczyn, funkcji, przejawów i sfer funkcjonowania mowy nienawiści.

Wymagania wstępne

brak

Zakres tematyczny

- Mowa nienawiści i terminy pokrewne. Ujęcie językoznawcze, socjologiczne, prawne.
- Językowe mechanizmy mowy nienawiści. Leksykalne i tekstowe środki agresji słownej. Ukryte formy przemocy werbalnej.
- Mowa nienawiści - symbole graficzne, symbole liczbowe, gesty.
- Źródła i skutki mowy nienawiści.
- Mowa nienawiści a problem wolności słowa i poprawności politycznej. Tolerancja.
- Sfery funkcjonowania mowy nienawiści.
- Mowa nienawiści - ludzie, organizacje, organy prasowe.
- Walka z mową nienawiści - inicjatywy społeczne, organizacje, sylwetki działaczy.
- Język równościowy. Mowa życzliwości.
- Sztuka wobec dyskryminacji i wykluczenia.

Metody kształcenia

wykład konwersacyjny, heureka, dyskusja, praca w grupach, praca z tekstem źródłowym

Efekty uczenia się i metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się

Opis efektu	Symbol e efektów	Metody weryfikacji	Forma zajęć
student ma uporządkowaną wiedzę obejmującą terminologię, teorie i metodologię z zakresu etyki języka, agresji językowej, manipulacji językowej	KD1_W04	- aktywność w trakcie zajęć - dłuższa wypowiedź na forum grupy	Ćwiczenia
student zna i rozumie podstawowe metody analizy i interpretacji tekstów agonistycznych, uwzględniającej ich umiejscowienie w momencie dziejowym	KD1_W13	- aktywność w trakcie zajęć - dłuższa wypowiedź na forum grupy - projekt multimedialny	Ćwiczenia

Opis efektu	Symboly efektów	Metody weryfikacji	Forma zajęć
student umie przeprowadzić krytyczną analizę i interpretację tekstu agonistycznego z zastosowaniem typowych metod, uwzględniając kontekst społeczny i historycznokulturowy	• KD1_U16	• aktywność w trakcie zajęć • dłuższa wypowiedź na forum grupy projekt multimedialny	• Ćwiczenia
student jest otwarty na nowe idee i gotów do zmiany opinii na temat nieetycznych zachowań językowych w świetle dostępnych danych i argumentów	• KD1_K09	• aktywność w trakcie zajęć • dłuższa wypowiedź na forum grupy	• Ćwiczenia
student potrafi przygotować dłuższą wypowiedź w języku polskim na temat nieetycznych zachowań językowych i zaprezentować ją na forum publicznym, wskazując mechanizmy językowej walki na słowa	• KD1_U14	• aktywność w trakcie zajęć • dłuższa wypowiedź na forum grupy	• Ćwiczenia

Warunki zaliczenia

przygotowanie do zajęć i aktywny w nich udział, dłuższa wypowiedź na forum grupy, projekt multimedialny

Literatura podstawowa

- Butler J., *Walczące słowa. Mowa nienawiści i polityka performatywu*, Warszawa 2010.
- Brunatna księga* [kolejne wydania].
- Cegieła A., *Czym jest mowa nienawiści?*, „Poradnik Językowy” 2014, z. 1 s. 7-17.
- Cegieła A., *Słowa i ludzie. Wprowadzenie do etyki słowa*, Warszawa 2014.
- Etyka międzyludzkiej komunikacji*, red. J. Puzyńska, Warszawa 1993.
- Głowiński M., *Retoryka nienawiści*, [w:] tegoż, *Nowomowa i ciągi dalsze. Szkice dawne i nowe*, Kraków 2009.
- Grzegorzczak R., *Obelga jako akt mowy*, „Poradnik Językowy” 1991, z. 5–6, s. 193–200.
- Hawrysz M., *Formy komunikacji agonistycznej*, [w:] eadem, *Polemiczna twórczość Marcina Czechowica w perspektywie genologii lingwistycznej*, Zielona Góra 2012.
- Hawrysz M., *Kształtowanie wizerunku religijnego przeciwnika w piśmiennictwie Marcina Czechowica – wątki, strategie, cele*, [w:] *Zielonogórskie seminaria językoznawcze 2010*, red. S. Borawski, M. Hawrysz, Zielona Góra 2011, s. 9-29.
- Kamińska-Szmaj I., *Słowa na wolności*, Wrocław 2001.
- Kamińska-Szmaj I., *Judzi, zohydza, ze czci odziera. Język propagandy politycznej w prasie 1919-1923*, Wrocław 1994.
- Klemperer V., *LTI. Notatnik filologa*, Kraków 1983.
- Kłosińska K., Rusinek M., *Dobra zmiana. Czyli jak się rządzi światem za pomocą słów*, Kraków 2019.
- Kowalski S., Tulli M., *Zamiast procesu. Raport o mowie nienawiści*, Warszawa 2003.
- Naruszewicz-Duchlińska A., *Nienawiść w czasach Internetu*, Gdynia 2015.
- Niemczyk P., *Pogarda. Dlaczego rośnie liczba przestępstw z nienawiści w Polsce*, Kraków 2019.
- Ostrowski Ł., *Mowa o rasizmie. Pojęcie rasizmu we współczesnej polskiej prasie antyfaszystowskiej i skrajnie nacjonalistycznej*, Warszawa 2009.
- Peisert M., *Formy i funkcje agresji werbalnej. Próba typologii*, Wrocław 2004.
- Przybyszewski S., Rutkowski M., *Agresja werbalna w komentarzach internetowych (zarys problematyki)*, [w:] *Nowe zjawiska w języku, tekście i komunikacji*, Olsztyn 2006, s. 344-351.
- Satkiewicz H., *Językowe przejawy agresji w mediach*, [w:] *Język w mediach masowych*, Warszawa 2000.

Literatura uzupełniająca

- Bartmiński J., *Stereotypy mieszkają w języku. Studia etnolingwistyczne*, Lublin 2009.
- Danielewicz M., Zdunkiewicz-Jedynak D., *Język jako narzędzie budowania i niszczenia wspólnoty*, [w:] „Poradnik Językowy” 1996, nr 8, s.8-20.
- Kochan M., „Przyklejanie etykietek”, czyli o negatywnym określaniu przeciwnika, „Język a Kultura” 1994, t. 11, s. 85-89.
- Laskowska E., *Miedzy językiem ideologii a językiem agresji*, [w:] *Reverendissimae Halinae Satkiewicz cum magna aestimatione*, Warszawa 2008.
- Laskowska E., *Wyrażanie dezaprobaty wobec postawy partnera w dyskursie publicznym (na przykładzie telewizyjnego programu „Prosto w oczy)*, „Przegląd Humanistyczny” 2007, z. 1, s. 47-56.
- Mazur J., Rzeszutko M., *Słownictwo "NIE" jako przykład agresji i wulgaryzacji języka we współczesnej polszczyźnie*, [w:] *Słownictwo współczesnej polszczyzny w okresie przemian*, red. J. Mazur, Lublin 2000, s. 149-160.
- Mosiółek-Kłosińska K., *Wulgaryzacja języka w mediach*, [w:] *Język w mediach masowych*, red. J. Bralczyka i K. Mosiółek-Kłosińskiej, Warszawa 2000, s. 75-85.
- Reszka J., *Obmowa, a plotka, donos i oczernienie – rozważania semantyczne*, „Język Polski” 1995, nr 2, s. 31-35.
- Staszewska J., *Wulgaryzacja przekazu jako wyróżnik języka w komunikacji na forach internetowych*, „Acta Universitatis Lodzensis. Folia Linguistica” 2010, t. 45, s. 197-208.
- Zmiany w publicznych zwyczajach językowych*, red. J. Bralczyk, K. Mosiółek-Kłosinska, Warszawa 2001.

Uwagi

Jest to przedmiot opcjonalny, wybierany z oferty przedmiotów do wyboru Instytutu Filologii Polskiej; przedmiot zostanie uruchomiony w zależności od potrzeb i zainteresowania w danym semestrze studiów I stopnia (na podstawie deklaracji studentów/elektronicznego wyboru przedmiotów).

Zmodyfikowane przez dr hab. Magdalena Hawrysz, prof. UZ (ostatnia modyfikacja: 01-06-2020 19:29)